

Eva Bakkeslett: Alchymi – the poetics of bread, stillbilde. Filmen inngår i en brodfestival Bakkeslett arrangerer i samarbeid med Schumacher College og Transition Town Totnes.



Gjennom kunsten kan vi gjenvinne respekten for våre omgivelser

Anne Karin Jortveit

Eva Bakkeslett er en norsk kunstner som er dypt involvert i kunst og økologi. Hun tar master ved Dartington College of Arts i Devon sørvest i England. Hun bor til vanlig på Engeløya i Steigen hvor hun har arbeidet aktivt med å integrere kunst og engasjementet for forholdet mellom kultur og miljø på både et lokalt og globalt plan.

– Hva fikk deg til å søke deg til masterstudiet i kunst og økologi ved Dartington College of Arts?

– Min motivasjon var ønsket om å utforske andre arbeidsformer og finne nye, tverrfaglige nettverk som var opptatt av helhets- og nytenkning. I England har det de siste årene dukket opp fire masterutdanninger innenfor feltet kunst og økologi uten tilsvarende i Norge. Den ferskeste og kanskje mest nyskapende er i Dartington. Her fokuserer man på å integrere kunsten i en større sammenheng. Man går inn i samfunnsstrukturene og utfordrer vårt dominerende verdensbilde. Skolen er kjent for sin evne til nytenkning, og studiet samarbeider også med en annen institusjon i Devon; Schumacher College, som er et internasjonalt utdanningscenter for helhetstenking og bærekraftig utvikling med masterprogram i holistisk vitenskap.

– Hvordan er studiet lagt opp?

– Utdanningen er både praktisk og teoretisk og fordelt på fire moduler: stedsrelasjon og kunst som forskning, kunst og sosial økologi, kunst og psykologi samt metoder for å utvikle tverrfaglig tenkning og samarbeid. Gjesteforelesere og lærere fra ulike fagfelt bidrar. Teorien etterfølges av perioder med individuelt, praktisk arbeid og oppmuntrer til prosessorientert tverrfaglig samarbeid og eksperimentelle arbeidsformer.

– Hvordan utforsker dere begrepet økologi, og hvilke betydninger får det i en kunstkontekst?

– Kunst og økologi handler ikke bare om kunst som et verktøy for en større innsikt og forståelse av miljøproblematikken, men også om kunst som døråpner. Miljø, nytenkning, dialog, vitenskap og tverrfaglig samarbeid og forskning, sosialt engasjement og våkenhet i forhold til samfunnets underliggende og ofte usynlige systemer er viktige bestanddeler. Kunsten går da ut over sine egne rammer og inn i en dialog med omverdenen der kunsten som objekt i seg selv ikke er det primære. Studiet er prosessorientert og det legges stor vekt på kontekst, dialog og refleksjon. Det er også mer fokus på kunstformer som går ut av galleriene og inn i samfunnsstrukturene

– som en fornyet versjon av Beuys' sosiale skulptur.

– På hvilke måter mener du at kunsten kan være en reell aktør i forhold til miljøproblematikken?

– Kunsten har en utrolig viktig rolle fordi den utvider horisonter og åpner øynene våre – både for markedskreftene og mekanismene som styrer samfunnet, og for det faktum at verden rakner i alle sømmer. Vi kan ikke lenger fortsette å late som om alt er helt greit når verden er i total ubalanse. Kunsten kan ikke stille seg likegyldig! På den andre siden er kunsten viktig for å gjenvinne ærbødigheten og respekten for våre omgivelser – for naturen – som vi er en del av. Det eksisterende verdensbilde rettferdiggjør plyndring av naturressurser. Jeg ser det som en uhyre viktig rolle for kunstnere å bidra til å forme et annet verdensbilde som gir oss nye horisonter og navigeringsmetoder.

– I Norge har interessen for miljøet nærmest eksplodert det siste året, hvordan opplever du at klimaendringene påvirker det engelske samfunnet?

– England har ikke det beste rullebladet for miljø og kollektivt engasjement, men kanskje akkurat derfor er det nå et skrikende behov for å bryte ut av apatien. Det blåser en grønn vind over England, og mediene er fulle av stoff om klimaendring, holdningsendring, karbonreduksjon og fornybare energikilder. 15 tettsteder og byer har organisert seg i såkalte Transition Towns. I stedet for å vente på sentrale løsninger for et bedre miljø med mindre avhengighet av olje, finner de sine egne løsninger i form av lokal matproduksjon, bildeleordninger og miljøvennlige boformer, blant annet. Aktivisme er ikke lenger å protestere mot, men å aktivt bidra til alternative løsninger. Denne bølgen ser også ut til å bre om seg i kunstfeltet. Royal Society of Arts har siden 2005 hatt kunst og økologi som satsingsområde og har tatt initiativ til en rekke prosjekter, utstillinger og konferanser for å øke bevisstheten innenfor dette feltet. Kunstaktivistgruppen Platform i London har i 20 år vært en smeltedigel for miljøaktivister, kunstnere, menneskerettsforkjempere og engasjerte samfunnsborgere. Motivert av ønsket om å utvikle en kollektiv bevissthet, arbeider de tverrfaglig for å finne løsninger i retning av et alternativt samfunn. Et annet eksempel er Jeremy Deller som vant den ofte kritiserte Turner-prisen i fjor. Selv ønsker han ikke å bli klassifisert som økokunstner, men beveger seg bort fra rollen som objektskaper til å bli en iscenesetter av prosesser der mangfold, økologi og tverrfaglig samarbeid er stikkord.